

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.6.28.
COM(2012) 344 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

KILENCEDIK JELENTÉS

**ÁTTEKINTÉS A HARMADIK ORSZÁGOK ÁLTAL AZ EURÓPAI UNIÓVAL
SZEMBEN HOZOTT KERESKEDELMI VÉDELMI INTÉZKEDÉSEKRŐL**

**(A STATISZTIKAI ADATOK ÉRVÉNYESSÉGE: 2011. DECEMBER 31., DE AZ
ESETEKRE VONATKOZÓ KOMMENTÁRT ÉS SZÖVEGET A 2012. MÁRCIUSI
HELYZETET FIGYELEMBE VÉVE AKTUALIZÁLTÁK)**

{SWD(2012) 184 final}

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

KILENCEDIK JELENTÉS

**ÁTTEKINTÉS A HARMADIK ORSZÁGOK ÁLTAL AZ EURÓPAI UNIÓVAL
SZEMBEN HOZOTT KERESKEDELMI VÉDELMI INTÉZKEDÉSEKRŐL**

**(A STATISZTIKAI ADATOK ÉRVÉNYESSÉGE: 2011. DECEMBER 31., DE AZ
ESETEKRE VONATKOZÓ KOMMENTÁRT ÉS SZÖVEGET A 2012. MÁRCIUSI
HELYZETET FIGYELEMBE VÉVE AKTUALIZÁLTÁK)**

1. BEVEZETÉS

A 2008-as globális válság kezdete óta igen intenzíven alkalmaztak kereskedelmi védelmi eszközöket az EU-val szemben. Félő volt, hogy sok új vizsgálatnál a vonatkozó szabályokat nem alkalmazzák megfelelően, és az eszközökkel visszaélnék annak érdekében, hogy a nemzeti iparnak védelmet nyújtsanak, és megvédjék a külföldi versenytől.

A helyzet 2011-ben még csak kevéssé javult, és ahogyan azt az alábbiakban látni fogjuk, az EU-val szembeni kereskedelmi védelmi eszközök alkalmazása stabilizálódott. Azonban az új vizsgálatok száma továbbra is elég magas, és az esetek egyre összetettebbek. Bizonyos esetekben, számos erőteljes intervenció ellenére, fontos kérdéseket nem lehetett technikai szinten megoldani, és elkerülhetetlenek voltak a WTO vitarendezési eljárások. Az idei évben ez magas fokú aktivitást eredményezett.

Ez a jelentés az általános tendenciákat, a felmerülő problémákat, és a 2011-ben elért eredményeket írja le. Emellett a mellékletben részletesen elemzi a tendenciákat, valamint az eszköz legfontosabb felhasználóit érintő egyedi eseteket.

2. ÁLTALÁNOS TENDENCIÁK

2011 végén **146 intézkedés** volt hatályban, az intézkedések száma az előző évhez képest 23-mal nőtt. 2008 óta ez az eddigi legmagasabb szám. Azóta az intézkedések száma csökkenő tendenciát mutatott.

Az intézkedések túlnyomó többségét a dömpingellenes intézkedések alkotják (2011-ben 94, a 2010-es 89-hez képest), de a védőintézkedések aránya folyamatosan nő (46 a korábbi 30-hoz képest). Ez a fő oka az idei intézkedések nagy számának. A kiegyenlítő intézkedések csak kis részét képezik az intézkedések összességének.

Továbbra is az Egyesült Államok a legtöbb hatályos intézkedéssel rendelkező ország (23), majd következik India és Kína (mindkettő esetében 15), Törökország (13) és Brazília (12). Meg kell jegyezni, hogy Indonézia esetében az intézkedések száma 2-ről 8-ra emelkedett, amelyek mindegyike védőintézkedés.

Összességében **36 új intézkedést** vezettek be 2011-ben. Ez a szám jóval több, mint a 2010-ben bevezetett 15 intézkedés. Jóllehet a bevezetett dömpingellenes intézkedések száma nem jelentéktelen (2011-ben 13, a korábbi 8-hoz képest), a védőintézkedések tekintetében volt igazán figyelemreméltó a változás. 2011-ben nem kevesebb mint 22 védőintézkedést vezettek be. Ezt a számot azonban annak fényében kell értékelni, hogy az intézkedések közül 8 csupán az orosz intézkedések Fehéroroszország és Kazahsztán területére való kiterjesztése, a 3 ország közötti, újonnan létrehozott vámunióknak köszönhetően. Ezen túlmenően ehhez a számhoz 6 olyan intézkedés is tartozik, amelyet Indonézia vezetett be, de olyan termékeket érint, amelyek EU-ból történő exportja elhanyagolható. Az uniós vállalatokra nézve ezért a védőintézkedések számának emelkedése viszonylag korlátozott hatással bír.

Az **új vizsgálatok** száma jelzi legjobban a harmadik országok kereskedelmi védelmi tevékenységét. Bár nem minden vizsgálatból következnek intézkedések – és ezért nem is tükröződnek a fenti statisztikákban – normális esetben a vizsgálat ideje alatt minden új eljárás hatással van a kereskedelmi forgalomra, és az exportőröknek komoly erőfeszítéseket kell tenniük érdekeik védelmében. Ebben a tekintetben az új vizsgálatok száma 2008 vége, azaz a globális válság kezdete óta jelentősen nőtt, és számuk azóta is jelentős. Ebben az évben **33 új vizsgálatot kezdeményeztek** a 2010-es 40 intézkedéshez képest. Meg kell azonban jegyezni,

hogy ebbe a számba több olyan vizsgálat is tartozik, amely az orosz intézkedéseknek az új vámunió területére való esetleges kiterjesztésére korlátozódnak, valamint két olyan vizsgálat, amely a vámunió területére vonatkozik, de a két ország viszonylatában külön vizsgálatnak számít.

Az új vizsgálatok döntő többsége (20) védőintézkedéseket érint, a többi kizárólag dömpingellenes vizsgálat. Az új vizsgálatok közül némelyik hatással lehet a kereskedelmi forgalomra, ezért több szinten is alapos ellenőrzésre és számos beavatkozásra van szükség. Más, gazdaságilag kevésbé fontos esetek is nagyon fontosak, a megállapított rendszerszintű problémák miatt, és ezek az esetek is különös figyelmet igényelnek.

3. MEGOLDÁSRA VÁRÓ PROBLÉMÁK

A Bizottság a legutóbbi években fokozta beavatkozásait annak érdekében, hogy megoldást találjon az egyedi esetekben megállapított problémákra. Ezekkel a kérdésekkel a harmadik országok hatóságaival rendezett, eseti vagy rendszeres ülések keretében kétoldalúan is foglalkoznak. Ezek az ülések bizonyos mértékig sikeresek voltak, hiszen egyes harmadik országok gyakorlatában már tapasztalható némi javulás. Vannak például országok, amelyek a vizsgálatok eredményeinek nyilvánosságra hozatala során a bizalmas adatok indexálásával javították az átláthatóságot, míg korábban egyáltalán nem tettek közzé számokat. Ez kedvező fejlemény.

Sajnos a múltban megállapított problémák még mindig fennállnak, annak ellenére, hogy számos alkalommal, különböző szinteken szó volt róluk. A Bizottság ezért folytatja erőfeszítéseit, hogy minden szükséges és lehetséges eszközt megragadva – többek között WTO vitarendezési eljárásokhoz is folyamodva – biztosítsa az alapvető WTO-szabályok szigorú betartását, és megakadályozza a kereskedelmi védelmi eszközökkel való visszaéléseket.

A fennálló problémák a következők:

3.1. Az eszközök nem megfelelő használata

Néhány éve egyértelmű jelzések vannak arra, hogy a kereskedelemvédelmi eszközökkel kapcsolatos eseteket az EU által bevezetett intézkedésekre történő reakcióként kezdeményezték, és nem megalapozottan, az érintett hazai ipar által megfelelően dokumentált kérelemmel alátámasztva.

A tavalyi éves jelentésben is említésre került, hogy az EU gyakran szembesült azzal, hogy valamely ország kiegyenlítő vizsgálatot, illetve kárveszélyre alapuló vizsgálatot indított ellene röviddel azután, hogy (maga) az EU ugyanazt a kereskedelmi védelmi eszközt vagy kritériumot alkalmazta azzal az országgal szemben, amelyik e két vizsgálatot elindította. Voltak továbbá olyan esetek, amelyekben az EU-val szemben alkalmazott intézkedések hasonló termékekre irányultak, mint amilyenekre vonatkozott a korábbi EU-vizsgálat. Nehéz elhinni, hogy valamennyi esetben véletlen egybeesésről lett volna szó.

Sajnos ez a tendencia 2011-ben is folytatódott. A fent említett vizsgálatok bizonyos nyilvánvaló hiányosságok ellenére végleges vám kivetését eredményezték, és egy másik, párhuzamos vizsgálatot is kezdeményeztek 2011-ben. Ezek nem egyedi esetek, mivel más WTO-tagoknak is ugyanilyen problémákkal kellett szembenézniük. Az utóbbi időben további hasonló intézkedések meghozatala fenyegette az EU-t.

Az eszköz ilyenfajta használata nem megfelelő és elfogadhatatlan. A Bizottság politikai és technikai szinten is foglalkozott ezzel a kérdéssel (többek között a WTO fórumain), és a jövőben nem habozik WTO vitarendezési eljáráshoz folyamodni, amennyiben az esetek megalapozatlanok. Ezek az esetek gyakran nagyon hasonlóak voltak, a vizsgálat indítására az alacsony színvonal volt jellemző (gyakran az átláthatóság elve sem érvényesült, mert visszaéltek az adatok bizalmas kezelésére vonatkozó szabályokkal), továbbá nem állt rendelkezésre a kárra vonatkozó bizonyíték.

3.2. Átláthatóság hiánya

A kereskedelmi védelmi vizsgálatok egyik kulcsfontosságú tényezője az átláthatóság. A kereskedelmi védelmi intézkedések csak akkor elfogadhatóak, ha a WTO-szabályok szűk korlátai között alkalmazzák őket. Ennél a folyamatnál elengedhetetlen az átláthatóság és a jól értelmezhető nyilvánosságra hozatal, mert csak így biztosítható a felek méltányos kezelése és érdekeik megfelelő védelme.

Jóllehet konkrét szabályok vannak egy vizsgálat eredményeinek nyilvánosságra hozatalára vonatkozóan, ugyanakkor a vizsgálatban közreműködő felek által benyújtott adatok bizalmas jellegét védeni kell, például egy érthető, nyilvánosságra hozható összefoglalót kell benyújtani, vannak olyan vizsgáló hatóságok, amelyek továbbra sem hoznak nyilvánosságra egyes lényeges adatokat.

Ezen túlmenően vannak olyan vizsgáló hatóságok, amelyek a dömpingellenes eljárásokban részt vevő exportőrök számára nem hoznak nyilvánosságra megfelelően részletes adatokat, így azoknak gyakorlatilag lehetetlen megtudniuk, pontosan hogyan számították ki a dömpingkülönbözetet.

Ilyen problémák esetén a Bizottság az egyedi esetekbe beavatkozik, és amennyiben az esetek indokolttá teszik, és nincs jobb megoldás, folyamodhat a WTO-vitarendezési mechanizmusához is. A Bizottság egyes országokkal létesített kétoldalú technikai üléseken igyekszik megoldani ezeket a problémákat.

3.3. A védőintézkedések nem megfelelő alkalmazása

Az alábbi statisztikák jól mutatják, hogy a védőintézkedéseket továbbra is gyakran alkalmazzák, különösen bizonyos országok. Noha természetesen bármely ország folyamodhat ezekhez az eszközökhöz, alkalmazásuknak kivételes esetekre kellene korlátozódniuk, mert valamennyi származási ország behozatalának növekedését befolyásolja bármely tisztességtelen gyakorlat (mint például dömping vagy támogatás) fennállásának ténye nélkül. Alkalmazására vonatkozóan a WTO szabályai nagyon szigorú kritériumokat állapítottak meg.

Sajnos egyes országok továbbra is fokozottan alkalmazzák ezt az eszközt, annak ellenére, hogy a problémák gyakran a nagyon is konkrét országokból történő olcsó importokból adódnak. Ezekben az esetekben a Bizottság mindig egy országspecifikus eszköz alkalmazását támogatja, hogy a „járulékos károkat” el lehessen kerülni, figyelembe véve az eszköz *erga-omnes* jellegét.

Úgy tűnik, továbbá, hogy több esetben a vizsgálatokat igen gyenge alapokra helyezték. Ezekben az esetekben, még ha intézkedések meghozatala nélkül zárulnak is le, bizonytalan kimenetelük miatt a vizsgálatok negatív hatással vannak a kereskedelemre. Természetesen az a tény, hogy végül nem hoznak intézkedéseket, pozitív fejlemény, de egy harmadik országnak egy vizsgálat kezdeményezésekor sokkal körültekintőbbnek kell lennie, hogy ezeket a negatív következményeket elkerülhesse.

Végezetül, 2011-ben egyes intézkedéseket a kezdeti, 3 éves alkalmazási időszakon túl ismét meghosszabbítottak, annak ellenére, hogy az ipar vagy fellendült, vagy a helyzet nem változott, feltehetően azért, mert az eredeti intézkedések nem voltak megfelelőek. Szinte szisztematikusan ez történt az olyan intézkedések esetében, amelyeket ugyanaz az ország hosszabbított meg, és amelyek nyilvánvaló eljárási hibákon alapultak.

4. FŐBB EREDMÉNYEK

A harmadik országokat érintő esetekben a Bizottság feladata, hogy felügyelje a vizsgálatokat, ugyanakkor azonban tanácsot is adjon az érintett európai exportőröknek, illetve támogassa őket.

Az évek során a Bizottság szisztematikus beavatkozása a harmadik országok által kezdeményezett vizsgálatokba általában véve pozitív hatással volt, mivel tapasztalhattuk, hogy egyes országok vizsgálatainak minősége javult. A Bizottság világszerte tisztelt vizsgáló hatóság, és beavatkozásait mindig jól fogadják, és körültekintő mérlegelés tárgyát képezik. Ennek fő oka az, hogy a Bizottság a saját vizsgálataiban is rendkívül magas színvonalat nyújt.

Amint azt már említettük, továbbra is vannak fontos kérdések, és nem lehet minden problémát megoldani. Néhány egyedi esetben a Bizottság vagy elkerülheti az intézkedéseket, vagy enyhítheti negatív hatásukat. Egyes jelentős rendszerszintű kérdést is meg lehetne oldani, ami számos korábbi és majdani intézkedésre hatással lenne.

Még ha nem is lehetett minden esetben pozitív eredményt elérni, a Bizottság számos iparágnak, exportőrnek és tagállami közigazgatási hatóságnak nyújtott segítséget, és nagyon jó visszajelzéseket kapott, amelyekből kiderül, hogy ezt a segítséget az érdekelt felek igen nagyra értékelték.

Az alábbi lista a 2011-ben elért egyéni pozitív eredményeket foglalja össze.

A nullázás (zeroing) amerikai gyakorlata – jelentős előrelépés

2012. február 6-án az Egyesült Államok és az EU között megállapodás (ütemterv) született a nullázás gyakorlata körüli viták rendezéséről. Az Egyesült Államok már 2007-ben eltörölte a nullázás gyakorlatát az új vizsgálatokban, és az ütemterv most a felülvizsgálatokra is kiterjeszti annak eltörlését.

Ezt többéves jogi vita előzte meg, két különböző esetben a WTO-döntéseket az EU javára hozták meg, és az Egyesült Államok nem tett eleget a döntésekben megjelölt kötelezettségeinek.

Emlékeztetni kell arra, hogy a nullázás gyakorlata során a dömpingkülönbözöt kiszámításakor a nem dömpingelt exportügyleteket figyelmen kívül hagyják, melynek eredményeképpen a vámok gyakran mesterségesen magasak. Erőfeszítéseink eredményeképpen az Egyesült Államok több dömpingellenes határozatot vont vissza, és felülvizsgálta a dömpingellenes vám jelenlegi mértékét, anélkül, hogy valamennyi, az intézkedések hatálya alá tartozó uniós exportőrre a nullázás gyakorlatát alkalmazta volna. Június elejéig le kell zárulniuk a jelenlegi vámtételek módosítását célzó felülvizsgálatoknak; ekkorra a dömping megállapítása tekintetében az Egyesült Államok és az EU egyenlő versenyfeltételekkel rendelkezik majd. Mindazonáltal a Bizottságnak szorosan figyelemmel kell kísérnie az Egyesült Államok új módszerének alkalmazását annak biztosítása érdekében, hogy minden jövőbeni vizsgálatnál a dömping kiszámításakor következetesen elkerüljék a nullázás gyakorlatát.

További részletek a mellékletben találhatóak.

Oroszország – Fehéroroszország – Kazahsztán – az intézkedéseket nem hosszabbítják meg

Az új vámunióban az egyedi országok által bevezetett intézkedéseket kiterjesztik a vámunió területére, amennyiben egy felülvizsgálat során kiderül, hogy az elmúlt három év alatt a nemzeti termelés a teljes vámuniós termelésnek több mint 25 %-át képviseli. Ebben az összefüggésben az üvegszálakból készült szitaszövet esetének elemzéséből kiderült, hogy Fehéroroszország az intézkedések kiterjesztését javasolta, jóllehet a hazai termelés csak az utolsó vizsgált évben érte el a termelés több mint 25 %-át. A Bizottság felhívta a fehérorosz hatóságok figyelmét arra a tényre, hogy az utolsó három évben átlagban nem érték el a termelési küszöbértéket, és ennek eredményeképpen úgy határoztak, hogy az intézkedéseket nem terjesztik ki az egész vámunió területére.

Ukrajnában nem vezetnek be védőintézkedéseket

Az elmúlt néhány évben Ukrajna viszonylag sok, védőintézkedésekre vonatkozó vizsgálatot kezdeményezett: 2009-ben kettőt, 2010-ben hármat és 2011-ben négyet. A Bizottság ezekben a vizsgálatokban aktívan részt vett, különösen olyan eseteknél, ahol az intézkedések meghozatala jelentősen érintené az uniós kereskedelem forgalmát, és annak érdekében avatkozott be, hogy rávilágítson az esetek gyengeségére, és a legjobb kimenetelt biztosítsa az uniós exportőrök számára. A Bizottság beavatkozásai sikeresek voltak 2011-ben. Két vizsgálatot intézkedések meghozatala nélkül zártak le: a hűtőszekrény-esetet (évente körülbelül 45 millió EUR értékű export), és a kőolajtermékek-esetet (körülbelül 750 millió EUR értékű export).

Noha ha ez pozitív fejlemény, a védőintézkedésekre vonatkozó vizsgálatok gyakori kezdeményezése továbbra is problémát jelent, amint azt az előző részben említettük.

Izrael – az intézkedések elkerülése

Az elmúlt évek során Izrael viszonylag gyakran alkalmazta a dömpingellenes eszközt az EU ellen (2009 óta 7 vizsgálatot kezdeményezett). Számos, a WTO-szabályokat érintő ellentmondást találtak, némely közülük igen fontos, és alapvető következetlenség. Figyelembe véve, hogy a problémák rendszerszintűek voltak, a Bizottság az összes ilyen esetről beavatkozott, és 2011-ben két vizsgálatot intézkedések meghozatala nélkül zártak le. Ezek közül az egyiknél a vizsgáló hatóságok még végleges intézkedések meghozatalát is javasolták. A szigorú ellenőrzésre továbbra is szükség van, mivel jelenleg is zajlanak vizsgálatok, és sajnos ugyanazok a problémák merülnek fel.

Jordánia – az intézkedések korai lezárása

2008-ban Jordánia a csempék behozatalával szembeni védőintézkedési vizsgálatot kezdeményezett. Hatéves periódus alatt ez volt a harmadik vizsgálat. Míg az előző két esetről az intézkedések meghozatala elkerülhető volt, ennél az esetről Jordánia 2010 szeptemberében kétéves időszakra végleges vámokat vetett ki. Figyelembe véve az eset előtörténetét és az észlelt gyenge pontokat, a Bizottság aktív beavatkozására volt szükség. Sajnos az intézkedéseket nem lehetett elkerülni, de Jordánia 2011 decemberében úgy határozott, hogy normális alkalmazási idejük lejárta előtt egy évvel az intézkedéseket megszünteti.

5. KÖVETKEZTETÉS

2011-ben is szükségesnek bizonyult mind a nyomonkövetési tevékenység, mind a Bizottság beavatkozása az eszközök és a protekcionista gyakorlatok túlzott alkalmazásának sikeres korlátozásához.

A kereskedelmi védelmi tevékenység a 2008-2010-es időszakhoz képest stabilizálódott, mindazonáltal a Bizottság tevékenysége továbbra is fontos maradt, figyelembe véve a gazdasági tét jelentőségét és a vizsgálatok egyre bonyolultabb jellegét.

A Bizottság beavatkozásait külföldön általában körültekintően mérlegelik. A Bizottság egy nemzetközileg elismert vizsgálóbizottság, nemcsak szakértelmének köszönhetően, hanem azért is, mert saját eljárásaiban is rendkívül szigorú normákat alkalmaz.

Idén számos pozitív eredményt értek el. Egyes esetekben az intézkedéseket el lehetett kerülni, vagy negatív hatásukat sikerült csökkenteni. Fontos rendszerszintű kérdéseket is sikerült megoldani, az Unió exportőreinek érdekeit szolgálva. Ez intenzív felügyelet és a harmadik országokkal ápolt kétoldalú kapcsolatok révén sikerült. Egyes esetekben a WTO vizsgálóbizottság által folytatott eljárások eredményei is segítettek.

Ezek az eredmények legtöbbször az uniós tagállamokkal, a gyártók európai szövetségeivel és az érintett vállalatokkal való jó együttműködésnek köszönhetőek. Az összehangolt együttes fellépések is jelentősen növelik a siker esélyét.

Sajnos továbbra is vannak lényeges problémák. Azok megoldásához további, még intenzívebb beavatkozásokra lesz szükség, ha kell, akár WTO-szinten is.

A Bizottság továbbra is erősíteni fogja a vizsgálatokat folytató más hatóságokkal folytatott cseréket annak érdekében, hogy a kereskedelmi védelmi intézkedések alkalmazása terén emelkedjen a színvonal, továbbá erősödjön az átláthatóság és a kiszámíthatóság. Ez azért rendkívül fontos, mert a problémák megelőzése és elkerülése könnyebb, mint már folyamatban lévő vizsgálatok alatt megoldást találni rájuk, az sokszor igen nehéznek bizonyul.